

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2015. évi március hó 3. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmény miatt **I.rendű vádlott és társa** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 6.B.395/2012/122. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- I.rendű vádlottnak a tényállás 4. és 5. pontjaiban írt cselekményeit folytatólagosan elkövetett, a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontjára - az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének, míg a tényállás 2. és 7. pontjaiban írt cselekményeit folytatólagosan elkövetett, a Btk.376.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének minősíti;
- II.rendű vádlottnak a tényállás 4. és 5. pontjaiban írt cselekményeit folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett, a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontjára - az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének, míg a tényállás 2. pontjában írt cselekményét folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett, a Btk.376.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének minősíti;
- a halmazati büntetésként kiszabott szabadságvesztés tartamát I.rendű vádlott esetében 2 (kettő) évre, II.rendű vádlott vonatkozásában 1 (egy) év 4 (négy) hónapra enyhíti;
- II.rendű vádlott tekintetében a szabadságvesztés végrehajtását - a közügyektől eltiltás egyidejű mellőzésével - 2 (kettő) év próbaidőre felfüggeszti, és megállapítja, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést e büntetés végrehajtása esetén kell alkalmazni;

- kötelezi I.rendű és II.rendű vádlottakat, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a dr.ÜGYVÉD1 ügyvéd (....., utca ...) által képviselt **kft1** (....., út) magánfélnek 21.085.120 (huszonegymillió-nyolcvanötezer-százhusz) forint kárt, és ezen összeg után a 2009. évi augusztus hó 5. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására - az ott közölt időben és módon - 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt eljárási illetéket. Kötelezi továbbá I.rendű vádlottat, hogy 15 napon belül fizessen meg a dr.ÜGYVÉD1 ügyvéd (... utca ..) által képviselt **kft1** (... , út ...) magánfélnek 71.485 (hetvenegyezer-négyszáznyolcvanöt) forint kárt, és ezen összeg után a 2009. évi június hó 12. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására - az ott közölt időben és módon - 1.500 (ezeröttszáz) forint le nem rótt eljárási illetéket. A polgári jogi igény érvényesítését ezt meghaladó részében tekinti egyéb törvényes útra utasítottnak.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Az ítélet ellen II.rendű vádlott a kézbesítéstől számított 8 napon belül fellebbezéssel élhet.

Indokolás

A Pécsi Törvényszék a 2014. évi szeptember hó 30. napján kelt 6.B.395/2012/122. számú ítéletével I.rendű vádlottat folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés bűntette (*tényállás 1., 2., 4., 5. és 7. pontjai*) miatt 2 év 10 hó szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői tisztségtől eltiltásra, míg II.rendű vádlottat folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés bűntette (*tényállás 1., 2., 4. és 5. pontjai*) miatt 2 év szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői tisztségtől eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen I.rendű vádlott és védője a büntetőjogi felelősség megállapítása miatt, felmentés végett, II.rendű vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítés céljából jelentett be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta. Perbeszédeikben a védők a jogorvoslati kérelmeiket módosított tartalommal tartották fenn, és ki nem küszöbölhető megalapozatlanságra, illetőleg

az indokolási kötelezettség elmulasztására hivatkozva az ítélet hatályon kívül helyezését is kezdeményezték.

A másodfokú bíróság a jogorvoslatokkal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - a Be.348.§ (2) bekezdésében írt korlátok között - az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Nem volt tehát annak tárgya a fellebbezéssel nem érintett felmentő rendelkezés (*tényállás 8. pont*), valamint a tényállásnak az a része (*3. és 6. pont*), melyet az elsőfokú bíróság a büntetőjogi felelősségre vonás köréből kirekesztett.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma, illetve ténybeli következtetés útján az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- I.rendű vádlott személyi alapbérét a 2007. február 2-án megkötött munkaszerződés havi 380.000 forintban határozta meg. Ezen túlmenően azonban prémiumként a havi alapbérének 12-szerese is megillette, melynek kifizetését a Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Gazdasági Bizottsága javaslatára, a polgármester engedélyezhette. A saját gépkocsi használata után térítési díjat és amortizációs költséget számolhatott fel, valamint igényt tarthatott mindazokra az egyéb juttatásokra (étkezési utalvány, ruhapénz, üdülési csekk stb.), amelyekben az alkalmazottak részesültek (*nyomozati iratok IV/162-164. oldal*).
- A tényállás 1. pontjához kapcsolódóan mellőzi a másodfokú bíróság a 16. oldal utolsó, illetve a 17. oldal 2. bekezdését, az arra való utalást, hogy e cselekmény elkövetése során a Kft1-nek vagyoni hátránya keletkezett.
- A koporsók egységára a 17. oldal 8. bekezdésében szereplő - nyilvánvaló elírási hiba folytán tévesen feltüntetett - összegtől eltérően helyesen 16.000 forint volt az általános forgalmi adó nélkül. A tényállás 2. pontjához kapcsolódóan I.rendű vádlott - a 19. oldal 1. bekezdésében írtakkal szemben - 3.200.000 forint vagyoni hátrányt okozott.
- A tényállás 4. pontjához kapcsolódóan, a 24. oldal 2. és 3. bekezdéseiben a 15.040.120 forint helyesen nem vagyoni hátrányként, hanem kárként jelentkezett.
- A tényállás 5. pontjával kapcsolatosan I.rendű vádlott a 25. oldal 3. bekezdésében írtak szerint a jogügyletbe II.rendű vádlottat azért vonta be, hogy a gépjármű beszerzéséből *jogtalan* hasznot realizáljon. E cselekményével a 25. oldal 4. bekezdésében írtak szerint 2.845.000 forint *kárt* okozott.

- A tényállás 2. és 7. pontjaiban írt cselekmények elkövetése során összesen 3.291.485 forint vagyoni hátrány, míg a tényállás 4. és 5. pontjaiban írt cselekmények elkövetésével összesen 17.885.120 forint kár keletkezett.

E kiegészítésekkel és helyesbítésekkel a tényállás már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az hiánytalan és kellően felderített, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi előírások megtartásával, rendkívül körültekintően folytatta le, olyan részletességgel, hogy a felmerülő ténybeli és jogi kérdésekben megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Sajátossága volt az ügynek, hogy a releváns múltbeli történések felderítése és rekonstruálása jelentős részben tárgyi bizonyítékokon alapult, olyan okiratok - megrendelések, számlák, teljesítési igazolások és szerződések - értékelésén, melyek tartalmi hitelessége nem volt megkérdőjelezhető.

Az ügyben jelentőséggel bíró gazdasági társaságok működésének legfontosabb jellemzői, különösen azok tulajdonosi szerkezete és tevékenységi köre a cégbíróági nyilvántartás adataiból vált ismertté. Így többek között az is, hogy a **kft1** megalapításáraMegyei Jogú Város Közgyűlésének a határozata alapján került sor, oly módon, hogy a társaság törzstőkéjét kizárólag az alapító, a **zrt1**. bocsátotta rendelkezésre.

Egyező tartalmú bizonyítékok igazolták a II.rendű vádlott által képviselt miskolci székhelyű cégek hangsúlyos szerepvállalását, azt a tényt, hogy a vád tárgyává tett időszakban a **kft1** szinte valamennyi jogügyletében a **kft2.**, vagy a **kft3.** jelent meg. A koporsók beszerzése döntő többségében a **kft3**-n keresztül történt, nem pusztán a magyar gyártók termékei vonatkozásában, hanem az importból származó, kárpitozott áruk tekintetében is, míg a sírok közötti fűnyírást a **kft2.** nyerte el.

Bizonyítási nehézséget - a tényállás 4. pontjához kapcsolódóan - kizárólag a fűnyírással érintett zöldterület meghatározása okozhatott. A vállalkozási szerződésekben ugyanis arról volt szó, hogy a felek a teljesített munka összértékét - az adott fázis elvégzését követően - tételes felmérés alapján állapítják meg, mely teljes egészében elmaradt. Készültek ugyan műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvek, de azokban kizárólag a fűnyírással érintett parcellák felsorolása történt meg, végső soron anélkül, hogy a sírok közötti terület nagyságát, akár csak hozzávetőlegesen is, meghatározták volna. Ugyanakkor a **kft2.** által a teljesítésről kiállított számlák tartalmaztak mennyiségi - négyzetméterben feltüntetett - adatokat.

Ilyen előzmények ismeretében helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor ai Köztemető nyírható zöldterületének tisztázásakor szakértő közreműködését is igénybe vette.

Szakértő1 igazságügyi földmérési és térképészeti szakértő a szakmai állásfoglalását a helyszínen, nagy pontosságú GPS-műszerrel végzett mérések és a mérési eredmények számítógépes program segítségével történő feldolgozása után terjesztette elő. Elsőként behatárolta a köztemető kerítéssel körülzárt területét, majd ellenőrizte a rendelkezésre álló térkép megbízhatóságát és végül felmérte a sírok közötti sávokat.

A 19538. helyrajzi szám alatt nyilvántartotti Köztemető alapterülete 50,3 hektár, melynek jelentős részét betonozott utak, járdák, épületek és az egyes parcellákat kitöltő sírok tették ki. A Kft1.. nyilvántartásából megállapíthatóan az egyes parcellákat meghatározó hányadban temetkezési helyek fedték le, az ún. zöldterületek aránya hozzávetőlegesen 12-20% között mozgott. Hasonló következtetésre jutott **szakértő1** szakértő is, amikor a fűnyírással érintett területek nagyságát egészében 11,5 hektárban határozta meg, az egyes parcellák tekintetében - a nyilvánvaló tűréshatáron belül - szinte azonos eredményre jutva (*nyomozati iratok IV/293-296. oldal és XIV/132. oldal*).

Ezzel szemben a **kft2.** által kiállított számlákon - három éven keresztül -lényegesen nagyobb mennyiségek szerepeltek, az „A” parcella mintegy 1.600-1.700 négyzetméteres tényleges zöldterülete helyett például 7.480 négyzetméter, vagy a „G” parcella 770-800 négyzetmétere helyett 3.270 négyzetméter (*nyomozati iratok III/77. oldal*). Ilyen eltérések mellett a vétn, jóhiszemű tévedés lehetősége fel sem merülhetett, sokkal inkább arról volt szó, hogy a **kft2.** tudatosan magasabb összegben állított ki számlákat annál, mint ami az elvégzett munka alapján, teljesítményarányosan megillette volna.

Ilyen körülmények között, a valódi munkavégzést legalább ötszörösen meghaladó túlszámlázás mellett rendkívül méltányosan járt el az elsőfokú bíróság, amikor a vádbeli időszakra érvényes zöldterületi nyilvántartás hiányát úgy látta kiküszöbölhetőnek, hogy a vádlottak javára korrekciós becslést végzett és a könyvszakértői véleményben rögzített jogosulatlan kifizetés összegét 25%-kal csökkentette.

Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, az ügy bonyolultságához igazodó terjedelmi és tartalmi keretek között, átlátható határozatszerkesztési elveket követve adott számot az egyes bizonyítékok jelentőségéről, tartalmi hitelességéről.

A tényállás tehát - a vádlottak védekezésével szembenálló részében is - a rendelkezésre álló adatok okszerű, meggyőző erejű mérlegelésén alapul. Kiegészítése és helyesbítése szűk körben, mindössze I.rendű vádlott munkaszerződésének a jövedelmi adataira vonatkozóan, illetve a tényállás 1., 4. és 5. pontjainak az eltérő megítélése miatt vált szükségessé.

Ekként a kiegészített, illetve helyesbített tényállás - figyelemmel a Be.352.§ (2) bekezdésére - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

Következésképpen az annak mikénti megállapítását kifogásoló, illetve a hatályon kívül helyezést célzó fellebbezések megalapozatlannak bizonyultak.

E tényállásból az elsőfokú bíróság csak részben következtetett helyesen I.rendű és II.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségére.

A hűtlen kezelés büntettét az követi el, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. E bűncselekmény megállapításának akkor van helye, ha a vagyonkezelői kötelességszegésben testet öltő, szándékos elkövetési magatartással okozati összefüggésben vagyoni hátrány keletkezik, vagy az - eredmény hiányában - alkalmas vagyoni hátrány előidézésére.

A tényállás I. pontjában írt cselekmény rövid lényege a **kft1** beszerzési gyakorlatának a megváltoztatásában foglalható össze, így abban, hogy I.rendű vádlott az igazgatói kinevezését követően a cég által forgalmazott koporsók felvásárlási láncolatába - üzleti szempontból teljesen indokolatlanul - beiktatta a vele baráti kapcsolatban álló II.rendű vádlott gazdasági társaságát, a **kft3**-t. Ennek következtében az egyébként főtevékenységként épületgépészeti szereléssel foglalkozó **kft3**. tényleges gazdasági tevékenység nélkül jutott árbevételhez, pusztán azon az alapon, hogy a termékekről magasabb áron számlákat állíthatott ki. Mindez végső soron azt eredményezte, hogy a koporsókat bizományosi konstrukcióban értékesítő **kft1** a szóban forgó árukhoz drágábban jutott hozzá.

A **kft3**. valódi közvetítői tevékenységet nem végzett, a temetkezés és a kegyeleti szertartás terén piaci ismeretekkel, üzleti kapcsolatokkal nem rendelkezett. A beszerzési folyamatba történő beiktatására kizárólag azért volt szükség, hogy árbevételhez jusson, a **kft4** a **kft5**. és a **kft6**. által rendelkezésre bocsátott összesen 913 darab koporsó átszámlázásával - három év alatt - együttesen 6.242.100 forinthoz.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint hűtlen kezelés, ha a vagyonkezelői jogosultsággal rendelkező elkövető nem az általa képviselt gazdasági társaság szempontjából legkedvezőbb ajánlatot tevő céggel köt szerződést, *és ezzel vagyoni hátrányt okoz* (BH 2001/103. számú eseti döntés II. pontja).

Vagyoni hátrány a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny.

A koporsók felvásárlásának és bizományosi értékesítésének a feltételeiben I.rendű vádlott igazgatói kinevezését követően nem történt változás, a korábban kialakult gyakorlatot - az észszerű gazdálkodás követelményeinek megfelelően - egyszerűen fenn kellett volna tartani. Annál is inkább, mert ekkor a **kft4** a **kft5**. és a **kft6**. által kínált üzleti megoldásnál kedvezőbb ajánlat nem merült fel, mely körülménnyel mindkét vádlott tisztában volt.

Ilyen előzmények után helyesen járt el az ügyész, amikor a vádirat Be.217.§ (3) bekezdés b) pontja szerinti részében az elkövetési magatartást abban jelölte meg, hogy I.rendű vádlott „indokolatlanul és szükségtelenül magasabb vételárat fizetett ki a beszerzés folyamatába bevont **kft3**-nek, mint amennyit a céggel közvetlen kapcsolatban álló beszállítóknak fizetett volna". A hűtlen kezelés megállapításához azonban ennél lényegesen szélesebb összefüggések elemzésére lett volna szükség, mindenekelőtt a **kft1** értékesítéseire jellemző árképzési mechanizmus körütekintő vizsgálatára.

A Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Ellenőrzési Osztályának 2006. szeptember 14-én kelt jelentése értelmében a temetkezési kellékek eladása előre meghatározott árrés alkalmazásával történt meg, oly módon, hogy a százalékos értékben kifejezett haszonkulcsot a beszerzési árhoz hozzá kellett rendelni. Ennek megfelelően a beszerzési ár és a haszonkulcs szorzata határozta meg az eladási árat, azt az összeget, melyet a vásárló, a temettető fizetett ki (*nyomozati iratok II/124-125. oldal*).

Mindez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a **kft1** a beszerzési oldalon szükségtelenül felmerülő, a **kft3** közbeiktatása folytán keletkezett többletkiadásait a vevőkre áthárította. Magasabb beszerzési ár esetén ugyanis - a haszonkulcs százalékos természetéből fakadóan - magasabb eladási ár is keletkezett, melyet végül a szolgáltatásokat igénybe vevő személyek viseltek. (Ilyen megállapítást tett az elsőfokú bíróság a határozatának 9. oldal 8. bekezdésében, mégis anélkül, hogy ennek a következményeit helyesen levonta volna.)

Így elmaradt vagyoni előnyről csak akkor lehetett volna beszélni, ha a **kft1** a koporsókat hatóságilag előre meghatározott áron értékesíti, olyan konstrukcióban, melynél a hasznát a beszerzési ár és az értékesítés előre megadott árának a különbözete jelenti. Erről azonban szó sem volt.

A százalékos mértékben kifejezett és a beszerzési árhoz hozzáadott haszonkulcs kétségtelenül árdrágító hatással járt, melynek terheit a temetkezési szolgáltatásokat igénybe vevő vásárlók viselték. Ugyanakkor ez a **kft1** vagyonában - a többletköltségek áthárítása miatt - semmilyen vagyoni hátrányt nem idézett elő, éppen ellenkezőleg, a magasabb értéken történő beszerzés még a realizálható haszon némi növekedését eredményezte.

Ez okból a tényállás 1. pontjában írt cselekmény tekintetében a másodfokú bíróság a hűtlen kezelés büntetettét nem látta megállapíthatónak.

Ennyiben a büntetőjogi felelősség megállapítását sérelmező fellebbezések eredményre vezettek.

E cselekmény - bűnösség megállapítása esetén - a tényállás 2. és 7. pontjaiban írtakkal együtt a folytatólágosság egységébe tartozott volna. Ezért külön felmentő

rendelkezést nem kellett hozni, a tényállás 1. pontjában írtakat azonban a másodfokú bíróság a büntetőjogi felelősség köréből kirekesztette.

A **kft1** alapító okiratának III/9/c) pontja az alapító kizárólagos hatáskörébe utalta az olyan szerződések megkötésének jóváhagyását, melynek értéke a gazdasági társaság 24,09 millió forintban jegyzett tőkéjének egyharmad részét meghaladta. Ennek megfelelően a 630 darab - egészében 12,24 millió forint értékű - kárpitozott koporsó megrendeléséhez a **zrt2**. hozzájárulására lett volna szükség.

Nyilvánvalóan nem változtatott a szóban forgó megrendelés jogi megítélésén az a körülmény, hogy a beszerzett termékeket a **kft3**. három részletben számlázta ki, azt a látszatot keltve, mintha 2009. április 6-án 250 darab, 2009. június 15-én 200 darab és végül 2009. július 15-én 180 darab koporsó szállítása történt volna meg. A részekre bontás - gazdasági ügyekben alkalmazandó - tilalma szerint a funkcionális egységbe tartozó hasonló áruk értékének meghatározásakor az összes, elkülönítetten megjelenő értéket figyelembe kell venni, még akkor is, ha azok tagoltan, több szerződésben kapnak helyet. Ez okból a vizsgált szerződés értéke 12,24 millió forint volt.

Ezen túlmenően, ahogyan arra az elsőfokú bíróság a határozatának 18. oldal 9. bekezdésében helyesen utalt, a kárpitozott import koporsók beszerzése ilyen mennyiségben indokolatlannak mutatkozott. A korábbi években ugyanis a viszonylag alacsony számban megrendelt hamvasztás előtti búcsúztatáshoz szükséges koporsókat bizományosi konstrukció keretében biztosították, olyan megoldással, mely rendkívül előnyös volt a **kft1** számára. A rendes gazdálkodás szabályai nem is követeltek volna többet, mint a korábbi gyakorlat megtartását.

Igaz ez a megállapítás annak ellenére, hogy a **kft3**. 2009. március 30-án kelt ajánlata a 16.000 forint+ÁFA vételárat csak a 630 darabos készlet egészének a megvásárlása esetén biztosította. Legális üzleti célkitűzés esetén ugyanis I.rendű vádlott bizonyosan megpróbálta volna az alapító hozzájárulását beszerezni, minimálisan azzal, hogy tájékoztatást ad a megállapodás részleteiről és a várható haszonról, annál is inkább, mert a munkaszerződésének II/4. pontja alapján ez kötelezettsége lett volna. Ez elmaradt, helyette - a legalapvetőbb körülmények tekintetét is mellőzve - olyan termékek megrendelésére és átvételére került sor, melyek közül minden negyedik darabot, tehát a szállítmány 25%-át rövid időn belül le kellett selejtezni, és a fennmaradókat is csak új tartólabák felhelyezésével lehetett rendeltetésszerű használatra alkalmassá tenni.

Ilyen körülmények között a szerződés megkötése ellentétben állt az észszerű gazdálkodás követelményeivel és egyben a vagyonkezelői kötelezettség megszegését jelentette.

E cselekmény tekintetében az ügyész - az írásban előterjesztett vád kiegészítése és módosítása után - a vagyoni hátrány összegét a 630 darab koporsó vételárában, 12.240.000 forintban állapította meg.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint önmagában az indokolatlanul nagyobb mennyiségben beszerezett koporsók megvásárlása még nem feltétlenül eredményezett a **kft1** vagyonában értékcsökkenést. Közgazdasági értelemben ugyanis az adásvételi szerződés megkötése azt jelentette, hogy a társaság készpénz állományának a helyébe áru lépett, olyan termék, amely a piacon pénzben kifejezhető értékkel bírt és egyben forgalomképes volt. Mindezt - nem értve most ide a leselejtezett darabokat - **szakértő2** igazságügyi szakértő is megerősítette, amikor a raktáron álló készletet kegyeleti célokra, szociális temetésekre alkalmasnak minősítette.

E tétel helyességét mindenben megerősítette az a tény, hogy a beszerezett áruból a nyomozás befejezéséig 102 darabot, majd 2013. május 2. napjáig további 244 darabot, így összesen 346 koporsót az eredeti áron értékesítettek. E vonatkozásban nem történt tehát más, minthogy a **kft1** a korábban megvásárolt áruját ismét pénzre cserélte.

Elmaradt vagyoni előny lehetett volna az a kamatveszteség, mely a feleslegesen megvásárolt termékek vételárának a banki befektetése után keletkezik, ha a társaság úgy dönt, hogy a pénzét az indokolatlan áruvásárlás helyett inkább tartósan leköti. Mindez azonban nem képezte a vád tárgyát.

I.rendű vádlott kellő körültekintés nélkül lebonyolított üzleti megállapodásának következtében a **kft1** vagyonában ugyanakkor a leselejtezett, már eredetileg is használhatatlan 160 darab koporsó vételárával egyező értékcsökkenés állott be, miután e körben a gazdasági társaság pénzbeli teljesítését forgalomképes áru nem ellentételezte. Jól jellemezte a kialakult helyzetet az is, hogy az értéktelen termékek vételárának a visszaszerzése érdekében I.rendű vádlott semmilyen intézkedést nem tett.

A **kft1** keresetet csak 2010. december 27-én - I.rendű vádlott vezetői tisztségéből történt felmentése után - nyújtott be, akkor is úgy, hogy a hibás teljesítésből eredő kárát döntő mértékben a használhatatlan termékek után kifizetett vételárban jelölte meg (*Pécsi Törvényszék 4. sorszámú irata*).

Ekként a tényállás 2. pontjában a vagyoni hátrány összegét a másodfokú bíróság a 160 darab koporsó általános forgalmi adóval növelt vételárában, összesen 3.200.000 forintban rögzítette.

II.rendű vádlott szerepével összefüggésben mindenekelőtt a valótlan tartalmú beszerzési számlákra szükséges utalni, arra a tényre, hogy az ismeretlen forrásból származó koporsók eredetét a **kft7**. nevében kiállított fiktív okiratokkal próbálta meg igazolni. Ez a közreműködését, a cselekményekben betöltött szerepét - a védekezésében foglaltakkal szemben - nyilvánvalóan más megvilágításba helyezte.

Sajátossága volt továbbá a vád tárgyává tett, a tényállás 1., 2., 4. és 5. pontjaiban írt cselekményeknek, hogy azok mögött mindig II.rendű vádlott gazdasági pozícióba hozatalának a szándéka húzódott meg, olyan - formai szempontból szabályszerű - szerződésekkel, melyek révén a **kft1**-vel szemben a **kft3.**, a **kft2.**, illetve II.rendű vádlott pénzbeli teljesítés követelésére vált jogosulttá. Szembetűnően abban a mintegy három évig terjedő időszakban, amikor I.rendű vádlott - 2007. február 2. és 2009. szeptember 10. napjai között - a **kft1** igazgatója volt.

Ezért e cselekményeket nem lehetett az összefüggéseikből kiragadottan, egymástól elszigetelten vizsgálni, miután azok jól felismerhetően egységes koncepcióra épültek. Mindvégig arra, hogy a **kft1** érdekeivel ellentétes szerződésekkel II.rendű vádlott megrendelésekhez, illetve kifizetésekhez jusson. Ilyen körülmények között pedig az ügyletek valódi jellegével nyilvánvalóan tisztában kellett lennie: a jóhiszeműségéről szó sem lehetett.

Az átutalással fizetendő 90000019., 90000028. és 90000034. sorszámú számlák kiállítása egységes elhatározással, rövid időközökben történt, ezért a másodfokú bíróság e cselekményt folytatólagosan elkövetettként értékelte.

A tényállás 4. és 5. pontjában írt cselekmények minősítése - a másodfokú bíróság álláspontja szerint - nem felel meg a büntető anyagi jogszabályoknak.

A Be.2.§ (3) bekezdése értelmében a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz. A több évtizede következetes ítélkezési gyakorlat szerint ez utóbbi kereteit azok a történések határozzák meg, melyeket az ügyész, mint megtörtént múltbeli eseményeket előad, függetlenül azok jogi minősítésétől.

Nem állapítható meg a törvényes vád hiánya, ha a vádiratban leírt és hűtlen kezelésnek minősített cselekményt a bíróság csalásként értékeli (BH 2006/278. számú eseti döntés).

A vádirat 4. pontja szerint „a **kft1** a munkavégzéssel *ténylegesen érintett területek nagyságát lényegesen meghaladó területen elvégzett fűnyírási munkákról kiállított számlákat fogadott be a **kft2**-től*”, mellyel I.rendű vádlott „*célja az volt, hogy II.rendű vádlott érdekeltségébe tartozó céget vagyoni haszonhoz juttassa*”. A vádirat 5. pontja előre bocsátotta azt, hogy „*az adásvételi megállapodás tényleges szerződési akaratot nem tükrözött, miután II.rendű vádlottnak nem állt szándékában a gépjárművet megvásárolni*”. I.rendű vádlott - ahogyan néhány bekezdéssel később olvasható volt - „*kizárólag azért vonta be a jogügyletbe II.rendű vádlottat, hogy az okiratok alapján a **kft1** egy kívülálló személytől vásárolja meg a halottszállító gépkocsit, lehetőséget biztosítva ezáltal arra, hogy I.rendű vádlott a beszerzésből*

jelentős hasznot realizáljon". Ezen túlmenően a vádirat megjelölte az egyes szerződésekhez kapcsolódó elkövetési értékeket is, melyeket a vádlottak vonatkozásában haszonként, míg a **kft1** tekintetében vagyoni hátrányként kezelt.

Nem jelenti ugyanakkor a vádelv sérelmét, ha az ügyész - téves jogi álláspontjára visszavezethetően - a cselekmény más vonatkozású részleteinek a leírásával adós marad, ha ennek ellenére az eltérő minősítéshez szükséges ténybeli elemek áttételesen, legalább minimálisan felismerhetőek.

A tényállás 4. és 5. pontjaiban írt cselekmények közös vonása valótlán tartalmú számlák felhasználásában foglalható össze, így abban, hogy I.rendű vádlott a **kft1** terhére szándékosan olyan kifizetéseket hagyott jóvá, melyek mögött nem állt értékarányos áruvásárlás vagy szolgáltatás.

A köztemető területén esedékes fűnyírási munkálatok elvégzése tekintetében már az is kérdésesnek mutatkozott, hogy a teljes tavaszi, illetve nyári szezonban egyáltalán szükség volt-e külső vállalkozók igénybevételére. A temető karbantartása és a növényzet ápolása ugyanis - **tanú1** korábbi igazgató és **tanú2** vezető gondnok egybehangzó vallomása szerint - a saját alkalmazotti létszámmal is megoldható lett volna, ha tavasszal nem is, de a későbbi időszakokban már mindenképp (47. számú tárgyalási jegyzőkönyv 26. oldal és 24. számú tárgyalási jegyzőkönyv 47. oldal).

Tovább árnyalta a képet, hogy a szóban forgó munkálatokban mások is részt vettek, a **kft1** munkavállalói közül **tanú3**, **tanú4**, **tanú5** és **tanú6**, valamint azok, akiket a „MIOK - a hátrányos helyzetű emberekért” Alapítvány közvetített. Ezt a fizikai állományú alkalmazottak munkaköri leírása, az ún. dolgozói lapok, illetve az említett személyek vallomása maradéktalanul alátámasztotta (*nyomozati iratok IV/297-491. oldal, VI/148-162. oldal és XII/70-94. oldal*). Adat merült fel továbbá arra is, hogy a megbízás alapján „külsősként” foglalkoztatottak szerszámainak javítását és karbantartását is a **kft1** látta el (*tanú7 tanúvallomása - nyomozati iratok XII/118. oldal*).

Sajátossága volt az ügynek, hogy a **kft2**. nevében három éven keresztül kiállított számlák következetesen nagyobb szolgáltatásokról szóltak, ténylegesen olyan munkálatokról, melyeket a számlakibocsátó - az okiratokon feltüntetett formában és módon - nem végzett el. Így II.rendű vádlottnak bizonyosan nem lett volna joga arra, hogy a számlák teljes ellenértékét vállalkozói díjként átvegye.

Ez a becsléssel megállapított és jogosulatlan kifizetésként jelentkező összeg - a három esztendő alatt - 15.040.120 forint volt.

Hasonló megállapítások tehetőek a tényállás 5. pontjában írt cselekményt érintően. Az elsőfokú bíróság e körben adott kimerítő indokolása nem hagyott semmiféle kétséget az egymást követő napokon megkötött adásvételi szerződések színlelt jellege felől, miután nyilvánvaló volt, hogy az építőipari tevékenységgel foglalkozó II.rendű vádlott kegyeleti szertartásokhoz használatos, koporsószállító gépkocsit

nem vásárolt meg. Annál is inkább, mert Németországban, a TP85515313 alvázszámú Volkswagen Passat gépjármű eredeti forgalomba helyezésének színhelyén nem járt, az autóért a **kft1** alkalmazásában álló **tanú8s tanú10** utazott ki.

A 2008. október 2-ai adásvételi szerződés tehát - hasonlóan a fűnyírással kapcsolatos számlákhoz - azt a célt szolgálta, hogy az eladóként feltüntetett személy a **kft1**-től jogosulatlan kifizetésben részesüljön.

Ennek összege - a valótlan vételár és a gépkocsi forgalmi értékének a különbözeteként számított - 2.845.000 forint volt.

A hűtlen kezelés elkövetési magatartása a vagyonkezelői kötelességszegés. Rendszerint ide sorolható minden olyan tevékenység vagy mulasztás, mely meghaladja a megbízási jogviszony kereteit, ellentétes a megbízó érdekeivel, illetve a rendes gazdálkodás szabályaival, vagy jogilag tilalmazott. Ha azonban a jogilag tilalmazott magatartásban valamely másik vagyon elleni bűncselekmény elkövetési magatartása - jogtalan eltulajdonítás, sajátjaként való rendelkezés vagy jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejtése, tévedésben tartása - ölt testet, úgy ez utóbbi megállapításának van helye.

Márpedig a tényállás 4. és 5. pontjaiban - a másodfokú bíróság megítélése szerint - a csalás törvényi tényállásának elemei voltak tetten érhetőek.

A **kft2.** által kiállított számlák, valamint a 2008. október 2-ai adásvételi szerződés felhasználásával I.rendű vádlott a **kft1** átutalásra vagy készpénzkifizetésre jogosult alkalmazottját tévedésbe ejtette. A munkadíj, illetve a vételár tekintetében valótlan tartalmú okiratokkal ugyanis olyan látszatot keltett, mintha a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyán alapuló üzleti megállapodás alapján a vállalkozó, illetve az eladó a számlán feltüntetett összeg követelésére vált volna jogosulttá. Valójában azonban ennek az összegnek a jelentős része - okozati összefüggésben a fentebb említett tévedésbe ejtéssel - II.rendű vádlottnál jogtalan haszonként, míg a **kft1** vonatkozásában kárként jelentkezett. Hozzá kell tenni azt is, hogy a fűnyírás megrendelése, vagy a koporsószállító autó megvásárlása önmagában egyébként sem minősülne vagyonkezelői kötelezettségszegésnek.

A 2007. július 13-tól 2009. augusztus 5-ig tartó cselekménysorozatot - I.rendű vádlott és II.rendű vádlottak részéről - rendszeres haszonszerzésre törekvés jellemezte. A valótlan tartalmú okiratok felhasználása állandó ismétlődést mutatott, olyan intenzitással, hogy a három esztendő alatt több mint húsz esetben került sor a **kft1** gazdasági ügyintézőjének a megtévesztésére és jogosulatlan kifizetésre. Ez okból a másodfokú bíróság a tényállás 4. és 5. pontjaiban írt és a folytatólagosság egységébe tartozó - együttesen 17.885.120 forint kárt okozó - cselekményeket üzletszerűen elkövetett csalás bűntetteként értékelte.

A 35/2007. BK vélemény értelmében hűtlen kezelést valósít meg az, aki a kezelésére bízott idegen gépi meghajtású járművet a használatra vonatkozó rendelkezésektől eltérő módon veszi igénybe.

Ez történt a tényállás 7. pontjában is, amikor I.rendű vádlott utasítására a **kft1** alkalmazottai a gazdasági társaság gépkocsijávale utaztak, ahol a közeli hozzátartozójának balatoni telkén - munkaidőben - kerítést építettek.

E cselekmény a tényállás 2. pontjában írtakkal együtt a folytatólágosság törvényi egységébe tartozott, melynél a vagyoni hátrány teljes összege 3.271.485 forint volt.

A büntetőjogi felelősség körének szűkebbé válása, illetve cselekmények eltérő jogi értékelése szükségessé tette az időbeli hatály kérdésében történő ismételt állásfoglalás kialakítását.

A vagyon elleni bűncselekmények minősítésénél irányadó értékhatárok megváltozása folytán a tényállás 2. és 7. pontjaiban megjelölt elkövetési érték (3.291.485 forint) az elbírálás idején nagyobb vagyoni hátrányra módosult, ami a hűtlen kezelés büntettének enyhébb értékelését vonta maga után. Emiatt az alkalmazható büntetési tételkeret is szűkebbé vált, szemben a korábbi 2 évtől 12 évig terjedő szabadságvesztéssel, az elbíráláskor 2 évtől 11 évig terjedő szabadságvesztés kiszabására nyílt lehetőség. A visszaesőnek nem minősülő elkövetők vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a szabadságvesztés kétharmad részének a kitöltését követő nap lett, ami szintén kedvezőbb elbírálást biztosított. Mindezek együttesen az új jogszabályok alkalmazását tették szükségessé, még akkor is, ha így a büntetés kiszabásakor figyelemmel kellett lenni az ún. középértékre.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság I.rendű vádlottnak a tényállás 4. és 5. pontjaiban írt cselekményeit folytatólágosan elkövetett, a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontjára - az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének, míg a tényállás 2. és 7. pontjaiban írt cselekményeit folytatólágosan elkövetett, a Btk.376.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének, míg II.rendű vádlottnak a tényállás 4. és 5. pontjaiban írt cselekményeit folytatólágosan, bűnsegédként elkövetett, a Btk.373.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontjára - az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének, míg a tényállás 2. pontjában írt cselekményét folytatólágosan, bűnsegédként elkövetett, a Btk.376.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének minősítette.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket meghatározó tényezőket az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen tárta fel.

I.rendű vádlott a **kft1** igazgatói kinevezésével önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság működtetésére kapott felhatalmazást, olyan cég irányítására, mely a kegyeleti szertartások terén - korlátozott versenyhelyzetben - alapvető és megkerülhetetlen igényeket elégített ki. Kötelessége volt mindent megtenni a társaság sikeres és eredményes működéséért, azzal is, hogy a fogyasztó érdekeit szem előtt tartó értékesítési konstrukciót alkalmaz, melynek vonatkozásában a különféle juttatásokkal kiegészített javadalmazásának kellő ösztönzést kellett volna nyújtania.

E bizalommal azonban I.rendű vádlott súlyosan visszaélt, amikor más szempontokat részesített előnyben. Mindez a lakosság körében felháborodást váltott ki, az ügy nagy sajtóvilvánosságot kapott. Ez súlyosító körülmény volt, hasonlóan a valamennyi cselekményre kiterjedő folytatólágossághoz.

Ezzel szemben a vádlottak javára értékelendő az, hogy I.rendű vádlott kettő, míg II.rendű vádlott egy kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik. E körben jelentős nyomatékkel kellett figyelembe venni az időmúlást is, azt a tényt, hogy a bűncselekmények elkövetése óta hozzávetőlegesen hat esztendő telt el.

II.rendű vádlott esetében további enyhítő körülmény a bűnsegédi bűnrészesség.

Mindezen körülményekre, illetve a büntetőjogi felelősség körének szűkebbé válására figyelemmel az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezmények eltúlzottan szigorúnak mutatkoztak. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Btk.79.§-ában megfogalmazott célok I.rendű vádlott esetében a büntetési tétel alsó határával egyező szabadságvesztés, míg II.rendű vádlott vonatkozásában a Btk.82.§ (2) bekezdés c) pontján alapuló, valamint a Btk.85.§ (1) és (2) bekezdései szerint próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásával is elérhetőek. Ez egyben azt is jelentette, hogy II.rendű vádlottat érintően már nem álltak fenn a közügyektől eltiltás alkalmazásának törvényi feltételei, azt tehát mellőzni kellett.

Következésképpen az enyhítés érdekében bejelentett jogorvoslati kérelmek ennyiben megalapozottaknak bizonyultak.

A megváltozott minősítés folytán utalni kellett a kiszabott büntetések halmazati jellegére, továbbá II.rendű vádlott tekintetében - más okból - arra is, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést végrehajtása esetén szükséges alkalmazni.

A bűncselekményekkel okozott kár és vagyoni hátrány összege pontosan meghatározható volt. Ezért a másodfokú bíróság a bejelentett polgári jogi igényt a Be.335.§ (1) bekezdésében írtak szerint érdemben elbírálta és az 1959. évi IV. törvény 339.§ (1) bekezdése alapján kártérítés megfizetésére kötelezte I.rendű és II.rendű vádlottakat. A kamatfizetési kötelezettség az 1959. évi IV. törvény 301.§ (1) bekezdésén, az egyetemleges kötelezettség az 1959. évi IV. törvény 344.§ (1)

bekezdésén, míg az illetékfizetésre kötelezés az 1990. évi XCIII. törvény 42.§ (1) bekezdés a) pontján alapul. A tényállás 2., 4., 5. és 7. pontjaiban írt elkövetési értéket meghaladóan érvényesíteni kívánt polgári jogi igényt tekintette a másodfokú bíróság egyéb törvényes útra utasítottnak.

Ennyiben tehát a másodfokú bíróság a Be.372.§ (1) bekezdésében írtak szerint az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, ezért azokat a Be.371.§ (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Eljárásjogi sajátossága volt az ügynek, hogy a folytatólagosság egységébe tartozó, egymástól időben és az elkövetés módját érintően is elkülönülő cselekmények közül a tényállás 1. pontjában írtakat a másodfokú bíróság a büntetőjogi felelősség köréből kirekesztette. Noha ez nem járt felmentő rendelkezés meghozatalával, gyakorlati szempontból mégis a Be.386.§ (1) bekezdés c) pontjában írtak megvalósulását jelentette. Ez okból a másodfokú bíróság határozata ellen fellebbezésnek van helye, melyet II.rendű vádlott - figyelemmel a Be.367/A.§ (3) bekezdésére - a kézbesítéstől számított nyolc napon belül jelenthet be.

P é c s, 2015. március 3.

Dr.Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Hudvágner András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő